

Με ζώνη ασφαλείας προς τον γκρεμό του πολέμου

γράφει ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ*

Είναι γνωστό ότι υπάρχουν πράγματα που λέγονται και δεν γίνονται και άλλα που γίνονται και δεν λέγονται, ειδικά στην πολιτική και τη διπλωματία. Τι από τα δύο συμβαίνει, άραγε, στην περίπτωση των σεναρίων περί πολέμου, που πλέον τείνουν να γίνουν αναπόσπαστο τμήμα της καθημερινότητάς μας, ειδικά εάν κάνουμε το λάθος και ασχολούμαστε υπέρμετρα με τα καθεστωτικά μέσα μαζικής «ενημέρωσης»;

Το σίγουρο είναι ότι για την ώρα δηλώσεις και πράξεις δεν ταυτίζονται. Ούτε στην περίπτωση της νέας κρίσης των πυραύλων στην κορεατική χερσόνησο και τον Ειρηνικό ανάμεσα στις Ηνωμένες Πολιτείες, την Κίνα και τις περιφερειακές δυνάμεις. Ούτε στην περίπτωση της Βαλτικής και του μπρα ντε φερ που βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη εκεί ανάμεσα σε ΗΠΑ και NATO από τη μία, και τη Ρωσία από την άλλη. Ούτε όμως και στη ματωμένη Μέση Ανατολή, όπου εδώ και χρόνια βρίσκεται σε εξέλιξη μια ιδιότυπη ένοπλη σύρραξη παγκοσμίων διαστάσεων, με εκατοντάδες χιλιάδες νεκρούς (πάνω από εκατομμύριο, αν θέλουμε να είμαστε ακριβείς, ξεκινώντας από την επαύριο της 11ης Σεπτεμβρίου), η οποία διεξάγεται κυρίως δι' αντιπροσώπων.

Βεβαίως, οφείλουμε να παραδεχτούμε ότι ευτυχώς που έχουν έτσι τα

πράγματα, μιας και σε αντίθετη περίπτωση θα ζούσαμε ήδη, όλοι μας, τις πρώτες πράξεις ενός τρίτου παγκόσμιου πολέμου* ενός πολέμου ο οποίος πολύ πιθανά, αν όχι μετά βεβαιότητας, θα εξελισσόταν σύντομα σε ένα πυρηνικό ολοκαύτωμα, καθώς οι –φανερές και κρυφές– πυρηνικές δυνάμεις έχουν στα οπλοστάσιά τους τόσες κεφαλές που μπορούν να καταστρέψουν πολλές φορές τον πλανήτη, αφανίζοντας κάθε μορφή ζωής από την επιφάνειά του.

Πολύ απλά δηλαδή αυτά που αφειδώς λέγονται δεν γίνονται – και το πιθανότερο είναι ότι δεν θα γίνουν, τουλάχιστον στο άμεσο μέλλον. Να εξηγουμαστε όμως.

Ναι, οι Αμερικανοί θα ήθελαν και θέλουν πολύ να εξαφανίσουν από προσώπου γης τη Βόρεια Κορέα, η οποία όχι απλώς τολμάει και δεν υποτάσσεται αλλά τους απειλεί κιόλας. Ναι, οι Αμερικανοί και οι σύμμαχοί τους θα ήθελαν και θέλουν πολύ να βάλουν χαλινάρι στα επεκτατικά σχέδια και τις φιλοδοξίες του Πεκίνου, που διεκδικεί ολοένα μεγαλύτερο μερίδιο από την πίτα. Και ναι, από την πλευρά τους, το καθεστώς της Πιονγκγιάνγκ και ο Κιμ δεν «παίζουν» με τα πυρηνικά επειδή είναι τρελοί, αλλά επειδή γνωρίζουν ότι δεν έχουν άλλη σοβαρή και ισχυρή γραμμή άμυνας απέναντι στην απειλή εξαφάνισης που υφίστανται.

Ναι, επίσης, οι Ρώσοι παίζουν τα δικά τους παιχνίδια και απλώνουν το χέρι

τους πολύ πιο πέρα από εκεί που στην ουσία τους παίρνει επειδή γνωρίζουν ότι –αν και διαθέτουν μια οικονομία-νάνο μπροστά στην αμερικανική– κατά βάθος αισθάνονται ισότιμοι με την υπερδύναμη επειδή διαθέτουν πυρηνικά όπλα. Οι Ισραηλινοί επίσης καταφέρνουν και επιβιώνουν μέσα σε μια αραβική θάλασσα και μάλιστα με τόσο προκλητική και εγκληματική συμπεριφορά, επειδή οι γείτονές τους γνωρίζουν ότι σε μια σύγκρουση υπάρχει το ύστατο καταφύγιο των πυρηνικών. Κάτι ανάλογο ισχύει στην περίπτωση του Πακιστάν και της Ινδίας, ακόμη και στην καρδιά της Ευρώπης, όπου οι Γάλλοι το παίζουν... μάγκες απέναντι στους Γερμανούς προτάσσοντας τον ισχυρό τους στρατό και, τελικά, το ατομικό τους οπλοστάσιο.

Ισορροπία φρίκης και τρόμου, θα πει κανείς, όπου τα χειρότερα αποφεύγονται μόνο επειδή, όπως λέει ο σοφός λαός, «φοβάται ο Γιάννης το θεριό και το θεριό τον Γιάννη». Αναμφίβολα όμως αυτή είναι η σωστή διαπίστωση και έτσι έχουν τα πράγματα.

Ο φόβος για το χειρότερο, για την απόλυτη και ολοκληρωτική καταστροφή, είναι αυτός που λειτουργεί μέχρι στιγμής αποτρεπτικά για τις αστικές τάξεις και τους καπιταλιστές, που συνειδητά δεν οδηγούν την αντιπαράθεση στα

άκρα ούτε έχουν διαρκώς το χέρι τους πάνω από το κουμπί. Αυτή άλλωστε είναι μία θεμελιώδης διαφορά σε σύγκριση με προηγούμενες ιστορικές περιόδους κρίσης, που τελικά σφραγίστηκαν από μεγάλες και παγκοσμίων διαστάσεων πολεμικές συγκρούσεις.

Διότι σήμερα η συνέπεια ενός πολέμου ο οποίος θα πάρει παγκόσμια διάσταση δεν θα είναι η εκτεταμένη καταστροφή παραγωγικών δυνάμεων, η οποία θα δώσει τη δυνατότητα στο κεφάλαιο να ανασυγκροτηθεί και να ανατάξει την κερδοφορία του πάνω στις στάχτες. Αντιθέτως, είναι υπαρκτός, τεράστιος και θανάσιμος ο κίνδυνος μια τέτοια εξέλιξη να επιφέρει την ολοκληρωτική και αναντίστρεπτη καταστροφή της παραγωγικής βάσης, σε βαθμό που κάθε αναγέννηση θα έχει καταστεί πρακτικά αδύνατη.

Υπάρχει όμως μία ακόμη διαφορά με το παρελθόν, η οποία μας επιβάλλει να ξανασκεφτούμε τα δεδομένα και τις συνθήκες και να διαφοροποιήσουμε, έστω εν μέρει, τα «εργαλεία» με τα οποία επιχειρούμε να ερμηνεύσουμε τα όσα συμβαίνουν σήμερα, αλλά και να προβλέψουμε το τι περιμένει την πλειονότητα των λαών της Γης αύριο. Κι αυτή δεν είναι άλλη από τον πρωτόγνωρο βαθμό της καπιταλιστικής διεθνοποίησης (η οποία αφορά πλέον τόσο την κίνηση του κεφαλαίου όσο και τις παραγωγικές σχέσεις), η οποία εξακολουθεί να είναι η κυρίαρχη τάση της εποχής μας, παρά τους εντεινόμενους και ολοένα πιο βίαιους ανταγωνισμούς ανάμεσα σε «εθνικά κέντρα», αλλά και τα ίδια τα πολυεθνικά-πολυκλαδικά μονοπώλια.

Μπορούμε, λοιπόν, να αναπνεύσουμε πιο ελεύθερα, να μην δίνουμε μεγάλη σημασία στα λόγια και τις απειλές και να συνεχίσουμε τον καλό ταξικό αγώνα που δίνουμε; Μπορούμε να πούμε ότι κάναμε λάθος όσοι από εμάς ισχυριστήκαμε ότι ζούμε σε μια νέα «εποχή του πολέμου»; Ας μην βιαστούμε να οδηγηθούμε σε τέτοιου είδους συμπεράσματα, για δύο κυρίως λόγους.

Ο πρώτος είναι ότι ακόμη και εάν υπάρχει ένα άτυπο μορατόριουμ ανάμε-

σα στις αστικές τάξεις και μια αόρατη κόκκινη γραμμή την οποία θα σκεφτούν και θα δυσκολευτούν πολύ να διαβούν, τα πράγματα είναι εντελώς διαφορετικά στην περίπτωση που βρεθούν απέναντι σε μια απειλή η οποία προέρχεται από το απέναντι στρατόπεδο – δηλαδή, τον κόσμο της εργασίας που θα αμφισβητεί την ηγεμονία και την εξουσία του κεφαλαίου. Σε μια τέτοια περίπτωση, δεν θα διστάσουν να χρησιμοποιήσουν όλα τα μέσα καταστροφής που έχουν στη διάθεσή τους, τόσα τα λεγόμενα «συμβατικά» (τα οποία έχουν αποκτήσει πλέον τρομακτικές καταστρεπτικές δυνατότητες, που αγγίζουν εκείνες που είχαν οι βόμβες στη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι) όσο και τα πυρηνικά, εάν αυτό κριθεί αναγκαίο.

Βεβαίως, ένα τέτοιο σενάριο μπορεί να μοιάζει στις μέρες μας μακρινό, κυρίως επειδή ο κόσμος της εργασίας και οι επαναστατικές δυνάμεις δεν πείθουν ότι μπορούν να συγκροτήσουν μια τέτοιου είδους απειλή. Ωστόσο, επειδή ζούμε σε περίοδο βαθύτατων διεργασιών, μεγάλων ανατροπών και εκπλήξεων, ας μην βιαστούμε να αποκλείσουμε τίποτα – εξάλλου, γι' αυτό αγωνιζόμαστε...

Όσο για τον δεύτερο λόγο, που δεν μας επιτρέπει εύκολα συμπεράσματα, έχει να κάνει με το ίδιο το DNA του κεφαλαίου, αλλά και το βάρος και τη

διάρκεια της κρίσης που βιώνει ο ολοκληρωτικός καπιταλισμός. Ας το σκεφτούμε απλά: Όταν δεν διστάζουν να δολοφονούν μέρα με τη μέρα τον πλανήτη, παρά το γεγονός ότι γνωρίζουν πως δεν υπάρχει κάποιος άλλος κοντινός και πρόσφορος να φιλοξενήσει την ανθρωπότητα, ασφαλώς έρχονται κάποιες στιγμές που συνειδητοποιούν ότι οδηγούμαστε προς μια εξίσου ολοκληρωτική και αναντίστροφη καταστροφή – έστω και πιο αργά και βασανιστικά. Κι όμως, αυτό δεν τους πτοεί, ούτε τους κάνει να αλλάξουν ρότα, μιας και η δίψα για το κέρδος πάντοτε υπερτερεί, όπως η ανάγκη του εξαρτημένου για το ποτό ή το ναρκωτικό του.

Γιατί, λοιπόν, να ισχύσει κάτι διαφορετικό στην περίπτωση της απειλής ενός πυρηνικού ολοκαυτώματος; Μήπως επειδή εδώ ο κίνδυνος του αφανισμού είναι πιο άμεσος και ορατός; Ας μην παίρνει κανείς όρκο ότι αυτό θα αποτελέσει ες αεί τον πιο καθοριστικό και τελικά τον πιο αποτρεπτικό παράγοντα.

Η απειλή ενός γαγκόσμιου πολέμου και δη πυρηνικού, έστω κι αν (κατά τη γνώμη μας) δεν είναι άμεση, είναι απολύτως υπαρκτή. Εκτός και αν το κεφάλαιο βρει άλλο τρόπο να λύσει το γόρδιο δεσμό των αντιθέσεων και αντιφάσεων που το ταλανίζουν. **T**